

Előfizetési árak:

Égész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket árszabás szerint felvesz lapunk kiadóhivatala és valamennyi hirdetési iroda
Nyílt-tér sora 40 fillér

Felelős szerkesztő: **BERECZ GYULA****POLITIKAI HETILAP**Laphíadó: **MOSKÓCZI FERENCZNÉ**

Márcziús 15.

Nincs a földön nemzet, melynek története a meghatározó momentumok oly sokaságát tárna a kutató szemek elé, mint a magyar nemzet. Nincs a földön nemzet, mely oly görcsösen ragaszkodnék szabadságához, oly féltve őrizné ősi alkotmányát és oly határtalan szeretettel viselkednék hazája iránt, mint a magyar nemzet. Nincs a földön nép, mely léteért annyit küzdött, szabadságáért annyit szenvedett volna s oly készséggel ontotta volna vérének az emberiség szent ügyének szolgálatában, mint a magyar nép. S végre nincs a földön nemzet, melynek becsületesebb intenczióit, tisztább törekvéseit annyira félreismerték, oly kevésbé méltányolták volna, mint a magyar nemzetét.

Aki ismeri a históriát, tisztában van mindezzel; aki pedig nem ismeri, ne sajnálja a fáradságot, forgassa a magyar történet lapjait, igyekezzék behatolni a történelmi tanulságok mélyébe s ha szíve tiszta s elméje képes az elfogulatlan bírálatra s ha lelkét nem az átkos fajgyűlölet, sem pedig a nagyvási hóbort gőgje nem tölti el, mondja meg, igaz-e mindez?

Alljon elő az oláh és kezét szívére téve, mondja meg őszintén: amióta ősei a XIII. század elején, hosszú vándorlás után, e hazában biztos menedéket találtak, mi bántódása volt itt? Elnyomtuk-e? Rosszul bántunk-e vele? Nem öleltük-e testvéri szeretetünk egész hevével keblünkre, mondván: Ime, ami a mienk, az a tied is! Alljon elő a szász és mondja meg, hogy amidőn természeti csapásokkal sújtott hazájából menekülni volt kénytelen, hajléktalanul bolyongván Európa térségein, szívében a hontalanság ölé bújával, a biztos rév utáni epesztő vággyal s amidőn ajtóinkon bekopogtatott, könyörtelenül elutasítottuk-e? Nem fogadtuk-e magyar vendégszeretetünk egész melegével? Bántottuk-e nyelvét, ősi szokásait? Kértünk-e tőle egyebet, mint hogy viszonzozza azt a szeretetet, melyet megpróbáltatásainak nehéz napjaiban

iránta tápláltunk? Alljon elő a rácz, a szerb s álljanak elő a többiek mind és mondják meg, hogy mit vétettünk nekik a multban s mi rosszat teszünk nekik a jelenben?

A leszámolás nagy napja van ma és az igazság szent nevében tudni szeretnők, hogy százados mérlegünkben hol van hát a profit és hol a deficit? Ne féljenek; nem a vér és vas leszámolása lesz ez, mint ahogy ők tevék 58 esztendővel előtte, hanem a szabadság, egyenlőség és testvériség szent napján tudni szeretnők, hogy mi okból törtek reánk a multban, hogy mi okból makinálnak ellenünk a jelenben? Valahányszor nemzetünk álmunk megvalósulását derengni látják, mi okból üvöltönek, mint a farkasok, ha prédát szimatolnak? Mi okból állanak esküdtt ellenségeink mellé, hogy letörjék a szabadságot, amelyet vérünkkel, akarattal ellenére és közreműködésük nélkül szereztünk meg s amelyben nekik oly bőséges osztályrészek vagyunk? Mi okból akarják tulteni magukat az egyenlőségen és végre mi okból vetik meg a testvériséget abban a küzdelemben, a melyet közös hazánk javára anyagi és szellemi függetlenségéért ez idő szerint is folytatunk? Mire vágyakoznak: osztrák czopfura talán, vagy muszka kancsukára?

Am lássuk a mérleget. Elöttünk van a magyar nemzet bibliájának legszentebb része, Kossuth apánk vérrrel irt könyve, a dicső 48-as idők története. Igaz hívőhöz illő szent áhitattal olvassuk... 1848 márcziús 15-én adtuk az oláhnak, szásznak, rácznak stb. szabadságot, eltöröltük a dézsmát, a tizedet, a jobbággyi kötelezettségek számtalan faját, egyszóval az egész hűbériséget. Kaptunk érte: hazaárulást. A hon ellenségeivel való cimborálást. A nemzeti ügynek gáncsolását és Jellasi, Urbán, Hurban, Janku és Túrjai nyílt lázadását.

Ugyanazon a napon adtuk az oláhoknak, szászoknak, ráczoknak stb. törvény előtti egyenlőséget, megnyitottuk számukra az érvényesülés és

a boldogulás számtalan útját. Kaptunk érte a zalatnai, a borbándi, diósi, kocsárdi stb. vérfürdőket; a magyar nép tömeges legyilkolását s a hajmeresztő kegyetlenségek egész sorozatát.

Ugyanazon a napon proklamáltuk a lelkiismeret és a sajtó szabadságát. Kaptunk érte rágalmazást, gyanúsítást, piszkolódást, szemérmetlen fenyegetést. Mint a mesebeli kigyó, amelyet keblén melengetett az egyszerű ember s amely feléledt erejét jövőjének elpusztítására fordította, úgy fordították önadta fegyvereinket ellenünk és saját hazájuk ellen, annak dacára, hogy évszázadokon át egy szerető édesanya gondoskodásával dédelgettük, védelmeztük őket!

Ime, ez a mérleg rövidre szabott kivonata: hol van hát a profit és hol a deficit? ...

*

Az emberi jogok szentháromságának, a szabadság, egyenlőség és testvériség dicső napján nem akarunk rekriminálni, az ébredező természetű szívünkben keltett derűs jókedvet nem volt szándékunk a fájó reflexziók sötét özönébe temetni. Am akarattal, szándékunk ellenére tollunk mégis ez irányba tévedt, miként a beteg, aki önkénytelenül kap sajtó betéhez. Mert fáj nekünk — hiába tagadnók, — fáj nekünk, hogy a magyar, feledvén a mult sérelmeit, kiapadhatlan nagylelkűségével emelje őket újra testvéri szeretetének magasztalára és ők, mint hajdan, most is gyűlölettel fizetik a szeretetet, féltékenységkel a bizalmat! Fáj nekünk, ha látjuk, hogy lelkeikben még mindig nem pirkad a magyar érzület hajnala s hogy a langyos szellő, a megújodott természet fuvalata még mindig nem képes kicsalni szíveikből a hazaszeretetet zsenge rügyeit sem!

Pedig azok az emlékek, amelyek márcziús idusa kelthet bennök, azok a tanulságok, amelyeket a közelmult eseményeiből merithetnek, végre észre térithetnék őket. Beláthatnák immár, hogy az erős Magyarország az ő biztonságuknak védvára is, hogy

a független Magyarország az ő szabadságuknak is rendíthetetlen alapja s hogy a gazdag Magyarország az ő jólétüknek is kiapadhatatlan forrása!

A boldogságot, amit itt tenyerünkön viszünk eléjükbe, másutt miért keresnek? Házi isteneik helyett idegen bálványokat miért imádnának? És végre a szabadság tavaszának eme szép napján minden megújodjék, csak az ő szívük nem?

A tót nemzetiségi törekvések a történelmi igazság világításában.

V.

A tót nemzetiségi törekvések kezdete és fejlődése a pánszlávizmus befolyása alatt.

A tót nemzetiségi mozgalmaknak a pánszlávizmus adta meg az indító lökést; a csári szózat hízelgett a kis tót nép némely exaltált fiainak, akiknek egyébként — mint alább látni fogjuk — egyéb érdekeik is voltak, hogy a pánszláv propaganda szöveglatába lépjenek és a hazájuk integritását veszélyeztető, tehát hazaáruló és bűnös nemzetiségi mozgalmat Magyarországon is megindítsák, noha a tót nép zöme akkor is, — mint most is, — még csak érintkezni is restelkedett az ugynevezett pánszlávokkal, akikről hire járt, hogy orosz pénzért vállalkoztak a gyanus szerepre. A Magyarországon is guruló rubelről szóló legendákra mi nem hederítünk, mert erre történelmi és objektív bizonyítékaink nincsenek; sőt mi azt is föltételezzük, hogy a tót agitátorok és forradalmárok között is sok volt az idealista, minthogy minden forradalmár többé-kevésbé eszményének, a képzelete alkotta délibábképeinek a rabja és sokszor, legtöbbször áldozata is. A bűnök ezeknek a tót forradalmároknak ott kezdődik csak, a mikor a nemzeti érzületet a hazaszeretet fölé helyezve, még a saját hazájuk ellen is fordultak szertelen magyargyűlöletükben s így az általuk tervezett politikai alakulásoknál elvesztették azt az alapot, azt a talajt, amelyből a hazaszeretet poézisének virágja fakadhatott volna, még a tót nemzeti érzület ápolása mellett is.

A pánszlávizmus aranykora, szerencsére, hamar letűnt. A lengyel-szláv propaganda az összes szláv népek felszabadításán és egy nagy szláv föderatív köztársasággá való egyesítésén fáradozott, amely a többi alakulandó nyugoteurópai köztársaságokkal az Egyesült európai államokat

képezte volna. Bakunin volt ennek a merész eszmének a hirdetője. Egy ennél valamivel szelidebb csoport egy nagy szláv föderatív monarchiában, egy még szelidebb pedig kisebb-nagyobb önálló szláv államok szervezésében látták vágyaik netovábbját, míg az orosz pánszlávizmus az összes szlávoknak világbirodalomba való összeolvastását célozta az autokrata orosz czár uralma alatt, amely óriási birodalomban természetesen az orthodox görög-keleti egyház fogadta volna be kebelébe az összes szlávokat. Hogy valami végleges megállapodásra jussanak a szláv apostolok, végre nagy kongresszust tartottak Prágában, — amelyre később még visszatérünk, — amely kongresszuson Hurban, Stúr és Hodža képviselték a tótokat, bár erre, mint látni fogjuk, magától a tót néptől mandátumot nem kaptak. S itt dr. Schüttének adjuk át a szót, hadd folytassa németül, ahol mi a magyar szót félbeszakítottuk.

„Aber schon damals zeigte sich der innere Zwiespalt, — írja dr. Schütte fennebb említett művében, — und waren es besonders die Vertreter der österreichischen Stämme, welche zwar die Solidarität der grossen Slavenfamilie anerkannten, aber in ihren nächsten politischen Bestrebungen mehr oder minder provinciale Tendenzen vorwalten liessen. Sie konnten sich zur hohen Idee, der *Brüderlichkeit der Nationen* nicht erheben, und bald sollte es sich zeigen, dass sie mehr von dem Hass der beiden anderen grossen Nationalitäten Oesterreichs, der Magyaren und der Deutschen geleitet wurden, als von der Idee der *Völkerfreiheit*. Nationale Selbständigkeiten, nationale Existenz, Entwicklung und Macht war das Schiboleth der Oesterreichischen Slaven-Krieg gegen die Magyaren, Feindschaft gegen die Deutschen, und wo möglich Unterdrückung beider in den Ländern, wo sie, wie in Böhmen und Ungarn, neben einander wohnten, schien das erste zu sein, worauf sie hinarbeiten wollten, während die Gewinnung und Befestigung der allgemeinen Freiheit zur secundären Frage gemacht wurde... Nur in einem waren die österreichischen Slaven einig: in dem Hass gegen die Magyaren und gegen die Deutschen.“

Ennek a német történelmi szónak pedig az a rövid foglalata, hogy a mi tót apostolainkat nem annyira a szabadság és a nacionalizmus, lelkesítette, melyek nemes motívumok let-

tek volna, hanem lelkesítette, vagy helyesebben mondva: ösztökölte, hajtotta, kergette, vakmerőkké tette őket a magyarok ellen való gyűlölet, olyannyira, hogy azon magyar testvéreiket, akik semmit sem vettek el a tótoktól sem a honfoglaláskor, sem később, pedig hatalmukban állott volna kiirtani vagy rabszolgásgába ejteni őket, — onnan, ahol kisebb-ségben laktak s még máig is laknak, elnyomják, kiszorítják és Szent István országának egy részét maguk részére kihalásig. Igen, erre vállalkoztak Hurban, Stur, Hodža és nem éppen nagyszámu elvtársaik; mivel pedig a vak gyűlölség volt az a kompassz, amely őket eszelekedeteikben vezette, nem csoda, hogy az a nemes idealizmus, amely — mint már említettük — a forradalmárokat vezérelni szokta és amely talán bennük is meg volt bizonyos szerény mértékben és bizonyos ideig, nem világította be többé utjajukat, úgy hogy utvesztőbe kellett tévedniök, amelyből máig sem tudtak kimenekülni az elődeikhez hű epigonok. A tótok egyik költője, Hurban Vajánsky Szvetozár, a hlbokai forradalmi pap fia, „z Pod jarma“ (A járom alól) czim alatt egy verskötetet adott ki nemrég második kiadásban. Hát ha van járom s ha vannak, akik e járom alatt nyögnek, úgy ezt a járomot, ezt a szenvedést azoknak tudja be Hurban, akik azt a járomot faragták s még egyre faragesálgják, bár hiszen vajmi kevés tót tud erről a járomról, amelyet állítólag az egész tót nép hordani kénytelen s Hurban Vajánsky Szvetozár alighanem inkább orosz motívumokat variál az ő jeremiádaiban és lamentációiban.

*

A prágai szláv kongresszusról megemlékezve, kissé nagyon is előre siettünk, mert addig még sok mesélni valója van a Pietor brosurájának. Halljuk csak!

A magyarok — ugymond — mind bátrabban és öntudatosabban haladtak a magyarosítás útján, különösen az arisztokráciájuk, mert magának a magyar népnek épp oly kevés volt az akarata, mint bármely más nem magyar népnek. Az 1825. évben ismét egybehívták az országgyűlést. Reviczky Adám, a hatalmas kancellár (1786—1862), aki Metternich ellensége volt, mint a császár kedvelt bizalmasa, azt a megbízást kapta, hogy a Rendeknek bejelentse, hogy a császár elvetette az országgyűlésnek azt a határozatát, mely szerint a magyar

nyelv a diplomácia nyelve lett volna, ő azonban ennek épp ellenkezőjét jelentette be az országgyűlésnek, t. i. azt, hogy a császár ezt a határozatot megerősítette; aztán pedig Bécsbe szaladt Reviczky s miután a császárnak elmondotta, hogy az adott viszonyok között másként nem tehetett, így fejezte be jelentését: „Felsőges uram, fejeztes lettem!” „Jól tetted, kedves Adámkám!” felelt erre a császár s az ügy be volt fejezve. Így meséli ezt el egy cseh krónikás, Adámek K.*)

Magyar nemzeti közművelődés.

XI.

Művészet.

A magyar társadalomnak még a legujabb korig mostoha, fejletlen gyermeke volt a művészet. A XIX. század elején szép-művészetekről beszélni Magyarországon alig lehetett.

Csodálatos, hogy az Isten különös kegyéből minden jóval megaldott földön nem tudott gyökeret verni a szép kultusza, legalább a nemzet zóné: képező középosztály előtt ismeretlen volt.

A magyar ember örömet foglalkozott politikával, pipaszó mellett napok hosszat hánytávetette az ország sorsát; szívesen olvasta egyik-másik kedvenc poétáját is, ha az tetszős rimekben kedvenc thémájáról szóltat lelkehez, de ahhoz már nem volt kedve, még kevésbé érteke, hogy gyönyörűséget keresett volna a művészetben, mely pl.

*) Ezt a történeti mesét bajos elhinni! Hogy az osztrák császár Reviczky Adám kancellárral, aki a királyi akarattal épp ellenkezőjét hirdette ki a rendeknek, így kedélyeskedik s még helyesjelje is inkorrek eljárást, oly állítást, amely csak meseszámba mehet. — A magyar történelem ezt jegyezze föl a magyar nyelv kérdésének szerepléséről az 1825—27. századgyűlésen: „A magyar nyelvre nézve kéretett a királyt, hogy az már ezen országgyűlés törvényei által helyezzék vissza a maga jogába (ezt a kitétel különös figyelmébe ajánljuk a tót krónikásoknak!), a törvények a latin mellett magyar szöveggel is adassanak ki; a közigazgatásban és a közoktatásban első kezdeményül azok némely ágaira nézve legyen kötelező a magyar nyelv. De bár a kormány a francia háborúk alatt néha magyarul szólította a nemzetet segélyezésre s bár a kérelem megtagadását semmi alapos érvel nem támogatta: mégis a *jogos kívánságot most sem teljesítette.* (Kerékyártó Árpád: „Magyarország történetének kézikönyve” 6-ik rész 191. oldal). — Tehát épp ellenkezője igaz annak, amit a Pictor Ambrus cseh forrásműve állít. — A király az ország vonatkozó feliratára mindössze csakis a *tudós társaság* megalapítására vonatkozó kérelmet hagyta jóvá. — Valóban szegényére válik a magyar nemzetnek — írja dr. Herczeg Mihály: „A magyar államnyelv jogai” című tanulmányában — mondák a nemzet vezérei (t. i. akkor, mikor Zólyom, Turóc és Arvamegyék, Eperjes és Lőcse városok követői ellene voltak a magyar nyelv behozatalának a közigazgatásban), hogy Európában egyedül ő az, melyet törvényekkel kell saját nyelvének tanulására kényszeríteni. Mily másképp volt ez hajdan! Akkor minden nemesember személyesen ment az országgyűlésre, ahol a főkancellár magyarul szólította meg az ország rendeit. Most meg már sok magyar-nak tolmács kellene. A királyi városokban a német nyelv annyira elhatalmasodott, hogy sokan *szegyetek* magyarul beszélni. A *felső megyék* birtokos nemesei is magyarok voltak valaha; de birtokszerezniükkel elvesztették legdrágább kincsüket: a magyar nyelvet.“ Így volt ez, jó krónikás urak ott a tót részen. Nem erőszakos magyarosítás útján lettek „tót nemesekből és arisztokrátákból” magyar nemesek és arisztokraták, hanem fordítva, a magyar nemesek tótosodtak el azon régen és mindenütt tapasztalt jelenségnek fogva, hogy ahol két néptörzs érintkezik egymással, ott rendszeren az intelligensebb olvad bele a másikba és veszíti el nyelvét, azon oknál fogva, hogy az intelligensebb eltanulja a másiknak a nyelvét is s ezt használva aztán kényszerűségeiből a mindennapi érintkezésben, a magáét elfelejti.

a görögök életét hajdan oly széppé, oly nemessé tette; lelki világától távol állott a gondolat, hogy a festészetben, szobrászatban a nemzeti művelődés fontos tényezőit keresse.

A szép-művészetek élvezete még a század elején csupán a főúri osztály és a főpapág eljoga volt. Ezen állapotnak oka pedig az volt, hogy nálunk önálló, nagy udvartartás hiányában sokszor nélkülözni kellett ama tényezőket, melyek a nemzeti művelődés, tudomány, irodalom és művészet haladását előmozdították volna. Az osztrák császár fényes udvarát Bécsben tartotta, oda vonzódtak a magyar főurak is, úgy, hogy ez volt oka annakidején ama nagy németesedési áramlatnak is. A magyar arisztokráciának e példaműködése nem maradhatott hatás nélkül a jobbmódu nemesi családokra sem. Utánzódtak az előbbieket s így a művelődés e hatalmas tényezői téltlenül néztek a germánizmus romboló hatását a magyar kultúrán.

A szegényebb nemes birtokán ulti, nem ismerte a művészet élvezetét s a műveltség-jel járó fénytűzést.

Hosszu ideig vajudó állapotok uralkodtak a művészeti élet felkeltésében. Új pezsdülő korszaka a művészetnek csak a magyar tudományos akadémia alapításával kezdődik.

Gróf Széchenyi István reformeszméi nem hullottak terméketlen talajba. Lelkesítő hatására új irányt kapott az irodalom, művészet s különösen az építészet.

Eleterőtől duzzadt minden.

A forradalom forgószéle azonban szerte-szórta a lendületnek indult művészetnek is összes emlékeit, a régi, meddő korszak felújult ismét.

S nem hiába adózik a külföld hazánknak bámulós tisztelettel, mert tényleg Magyarország a legujabb rövid idő alatt annyit tett a képzőművészetek fejlesztése s meghonosítása érdekében, mint amennyit Európának egyetlen állama sem.

Mintha csak századok mulasztását akarta volna pótolni, a fővárosban szakértelmű felszerelt tanintézetek létesültek, monumentális épületek, hatalmas szobrok emelkedtek rohamosan, hogy hirdessék a művészet hajnalhasadását.

A művészetek alapos fejlesztésére hatalmas lépés történt, midőn a nemzet a millenniumi fényes ünnepek alkalmából a törvényhozási útján nagyszabású szép-művészeti Múzeum létesítést határozta el, hogy az az egyesített képtárakat magába gyűjtve, majd hatalmas tényezője legyen a képzőművészeti oktatásnak.

De bármily tagadhatatlan e rohamos haladás a képzőművészeteknek különösen kiképzése körül, a társadalom nagy rétege mégis közönnnyel viseltetik a művészeti élvezetek iránt.

A képzés ugyanis csak egyik eszköze a szép-művészetek felvirágzásának. Hiába támadnak hazánknak újabb és újabb ismeretlen tehetségek, ha a nagyközönségben hiányzik a fogékonyság arra, hogy a művészet jelentőségét felismerje.

Míg a művészet a kormány kegyelemkenyerét eszi, annak támogatására szorul, vagy legfeljebb arra szolgál, hogy a szülötesi és pénzarisztokrácia fénytűzési vágyát kielégítse, addig nemzetünkben biztos otthonra nem találhat.

A művészet szeretetének be kell hatolni

a társadalom minden rétegébe; kell, hogy a művészetnek felemelő, nemesítő hatását a középosztály is érezze, ne csak azok, kiket a sors véletlen kegye földi javakkal dusan megajándékozott.

Erre pedig a falajt már az iskolában kell előkészíteni.

A művészet fejlődését legjobban biztosítja, ha már a kis gyermek szívébe csepegtetik a szép szeretet s így kora ifjúságától fogva fejlesztik és irányítják izlését.

A művészet nagyobb térfoglalása pedig csak akkor várható, ha minden erejével, megnyilatkozásával a nemzet szívéhez szól; annak érzelmeit, törekvéseit és fajtbeli szokásait igyekszik kifejezni.

A mi képzőművészetünk sokáig nélkülözött az erőteljes megnyilatkozó nemzeti jelleggel, holott úgy érzelmvilága, mint kifejtett formái érteke saját önálló művészeti stíli megteremtésére predisztinálja. A legutóbbi évtizedekben nagy haladást látunk a nemzeti jelleg kidomborításában s és közelnek hisszük az időt, midőn a művészetet nem csupán luksusból egyes kiváltságos osztályok, de a „l'art pour l'art” elvével fogva az egész társadalom kultiválni fogja.

Ennek elérésében nagy feladat hárulik a közművelődési egyesületek szövetségére s legközelebb megjelöljük azon módozatokat, melyeket a művészeti kultúra fejlesztése és decentralizációja érdekében a szövetségnek teljes erejével szorgalmaznia kell, hogy a lendületnek indult magyar nemzeti művészetet felvirágoztassa.

Legyünk résen.

Szidják a törvénytelen kormányt, szidják mint a bokrot. Hol megérdemli, hol pedig nem, — ezt mi nem kutajuk, lapunknak ez nem feladata, mert mi csak a Felvidéken lakó magyarság nézőpontjáról bíráljuk intézkedéseit s ha valamely kormánnyal a tót nemzetiségi vagy tót néppárt nincsen megelégedve, akkor menten tudjuk, hogy ezen kormány nemzetiségi politikája helyes és azért támogatásra érdemes. — A „Slov. Týžď.” „Két malomkő között” cím alatt azt írja, hogy a tótok két malomkő közé kerültek: egyfelől a koalíció, másfelől pedig a kormány közé, az általános szavazati joggal, amit ők — a tülzök — annyira óhajtának, egyik részről sem kedveskednek nekik (pedig Kristóffyval már brudert akart inni a tót vajda), s így tehát csak a halinákban lehet bizni. De ha így két malomkő közé kerültek is, nem baj, mert így most már felébred a tót öntudat s a tót ügy nem áll rosszul. A közeledő választásokon vagy a koalíció, vagy pedig a kormány marad alul; a tótoknak egyik esetben sincs veszíteni valójuk, ők csak nőhetnek, erősödhetnek, — ők is, szeb és román testvéreik is, sőt — ha jó emleket akadnak közöttük — a becsületes magyarok is. Csak ki kell tartani és szervezni a politikai erőket. Addig se Pestre, se Bécsre ne nézzenek a tótok, hanem csak a halinákra. In hoc signo győzni fognak a tótok. — Nos, ugye, jó magyarom, ez világos beszéd! Még réád is számít a cseh-tót apostol, a Te támogatásodra is. Téged ki akar lötni a saját házból (adj a tótnak szállást...), a nyelvedet, nemzetedet becsmérli, gunyolja, — de már a politikai támogatásodat szívesen venné.

Hisz megtörtént, hogy néhány gyászmagyaroka Hodža Milánra adta le szavazatát a kölpényi kerületben! Pozsonyotól Kassáig a halinának kell győznie a legközelebbi választásokon, ez a jelszó, ugy akarja ezt Hodža Milán exkpviselelő, no meg a Jurigák, Skyžákok és tutti quanti. Még jó, hogy titkot nem csinálnak belőle, mert így legalább a magyarság is tudni fogja, hogy mi a teendője, hogy a Hodža halinát alaposan kiporolhassa s a halinában Hodža Milánt is, ha az ő „halhatatlan ósének példáját” követve, holmi „Okolieről” talán ábrándozni. — Ha a eset-től nap-malomkőnek nézi a kormányt, az egyik malomkőnek, ugy ez a kormány diesereje; de ha ez a kormány a lelketlen igazítás és ámitás megakadályozása céljából a lapok utcai árusítását megtiltotta, amihez — az ő felfogása szerint — joga volt és ha a kormány rendre-sorra koboztatja el a magyar lapokat, amihez szintén joga van, ha e lapok a sajtószabadság határait túllépik: ugy viszont a *vérszájju, lázító tót lapokat is meg kellene vérszájjuzni s káros hatásukat a mi imumra leszállítani.* Kormányunk magyar s minden magyar kormányának kötelessége a magyar nemzet érdekeit megóvni a nemzetiségi törekvésekkel és tulkapásokkal szemben. Ezt kérjük, fokozott mértékben kérjük és sürgetjük ma, mikor e tulkapások már a szokott mederből ki-kiesapnak.

Megyei élet.

Néhány nap múlva megoldódik a turóczi vármegyei közigazgatás jövője. Holnap, hétfőn délután Turóczi vármegye közg. bizottsága tartja meg rendes havi ülését, amelyen előreláthatólag az alispán kivételével mindazok a vármegyei tisztviselők, akik a közigazgatási bizottságnak tagjai, meg toznak jelenni és így annak zavartalan lefolyása biztosítva látszik. Azok, akik nem jelennek meg — leszámoltak helyzetükkel és ezek maguk provóálják, hogy állomásukról elmozdíttassanak. Minthogy a főispán ismételtlen kijelentette, hogy törvénytelen rendeletk végrehajtására sem maga nem vállalkozik, sem ilyeneknek végrehajtását a tisztviselőktől nem követeli — mi sem akadályozhatja a tisztviselőket abban, hogy kötelességeiket tovább végezzék és ezzel a közigazgatás rendes menetét biztosítsák.

A közigazgatási bizottság ülése másodrendű kérdésre törpül a szerdán megtartandó vármegyei rendes közgyűlés esélyeivel szemben. Ezen a közgyűlésen fog eldőlni, hogy *Beniczky* Kálmán alispán megmarad-e lemondási szándéka mellett, vagy engedve a vármegye közönsége óhajításának, továbbra is megmarad helyén.

Mi a magunk részéről ismételtlen hangoztatjuk, hogy *Beniczky* Kálmán alispán akkor hoz legméltánylandóbb áldozatot, ha minden más szempont: félretéve, egyedül a vármegye és a magyarság érdekeit tekinti. Ezek pedig határozottan azt követelik, hogy azt az állást, amelyet évtizedek óta betöltött, ne hagyja el most a legválságosabb pillanatokban, ne most, amikor leginkább van szüksége a magyarságnak az ő kipróbált erejére és energijára. Nem is terjeszkedünk ki azokra a bonyodalmakra, amelyek lemondásának fenntartása esetén a vármegyei tisztviselőket érnék. Az alispáni állást azonnal helyettesíteni kellene, a juniusi közgyűlésen, vagy előbb pedig an-

nak betöltésére is rákérülne a sor. Megindulnának a választási mozgalmak, amelyek a már különben is felizgatott kedélyeket csak még jobban felkorbácsolnák. Erre sem a magyarság, sem a vármegye közönsége, de legkevésbé a vármegyei tisztviselők érdekében nincs szükség. De reméljük, hogy ő felsége törvényes időn belül elrendeli az új képviselőválasztásokat. Mi történik akkor, ha azok, akik eddig összetartva is csak erőmegfeszítéssel tudták a győzelmet biztosítani — egymással szemben állnak. Ezt nem szabad megengednünk, ezt el kell kerülnünk. És ennek a kulcsa *Beniczky* Kálmán kezébe van letéve. Reméljük és bízunk benne, hogy a közbizalom, mely személyében összpontosul, érezeti vele elhatározásának súlyos voltát, amelyet könnyelhalten magától el nem hártíthat — a következményekért is őt terhelvén a felelősség. Mint magyar ember, tudni fogja, hogy mivel tartozik szülő vármegyéjének.

Egyébként a közgyűlés lefolyása valószínűleg minden nagyobb zivatar nélkül való lesz. Egyeseknek az a terve, hogy a napirendre tízöt tárgyat — ne tárgyaltsanak és a napirendről levétessenek — mint már uraságoktól levetett taktika, nem talál helyeslésre. Mert vagy van az a tárgy a közönség érdekében és akkor tárgyalni kell; vagy nincs és akkor nem kellett volna a tárgyszorozathoz fűlni. Színpadi jelenetekre sincs szükségünk, mert ezzel csak elhomályosítanók eddigi komoly és mérsékelt magatartásunkat.

Azok az állami tisztviselők, akik az installáció előtt bizottsági tagságukról való lemondásukat benyújtották, azt visszavonták és ezzel elejét vették annak, hogy helyeikre esetleg a tót tulók választathassák meg a maguk jelöltjeit.

Néhány nap és eldőlni a koczka.

Reméljük, hogy a magyarság és a vármegye érdekében dől el.

Újabb mozgalom.

Előző soraink már ki voltak szedve, amikor most arról értesültünk, hogy *Beniczky* Kálmán, *Michnik* Gyula, *Justh* Ferencz, *Kafenda* Frigyes, *Kontsek* György és *Michnik* Vilmos bizottsági tagok f. évi március hó 14-én délelőtti 9 órára a Páiseh-féle vendéglő emeleti helyiségeibe, a nemzeti ellenállásnak szervezése ügyében, értekezlet hívtak egybe.

Nem kívánunk az értekezlet határozatának elébe vágni, mert végtére is az aláírók mindegyike teljes garanciát nyújt arra nézve, hogy az értekezletnek más tárgya nem lehet, mint elvi megállapodás a jövő magatartásra nézve. Reméljük azonban, hogy az eszközök is méltók lesznek az összehívókhoz és ahhoz a mérséklethez, melyet a vármegye közönsége eddig tanusított a nemzeti ellenállás ügyében.

Vasuti megálló Kostyánban.

Kostyánban és vidékén mozgalmat indítottak egy vasuti megállóhely létesítése iránt. Az eszme nem új; két évvel ezelőtt a dolog már-már a megvalósulás stádiumában volt. Akkor azonban a kormány olyan nagy összegű hozzájárulást kívánt a községtől, mely erejét messze túlhaladta. Azt mondják, hogy a terv egyes magánérdekeket is érintett s akik azokat veszélyeztetve látták, szintén sokat rontottak a dolgon. A tapasztalatokon okulva,

most nem állomást, de megállóhelyet kérnek csak. Ez magánérdekeket nem sért, anyagi áldozatot nem kíván s az előbbinél könnyebben lévén létesíthető: talán könnyebben érnek célra is.

Kostyán, Zsámbokrét és Szentpéter az 1—1 km. elválasztó távolság mellett is csaknem egy községnek tekinthetők. Ez a három község van a dologban leginkább érdekelve, s minthogy ezek fekvési vonalát a vasut éppen derékban metszi, az eszme valósággal kínálkozik a megvalósításra. De Treboszt, Bella és Neepál községeknél is nem kevesebb érdeklik a terv megvalósulását óhajtani. Egész széles vidék ez, mely ma — a vasut közlekedés dacára — szinte kívül esik a vasuti közlekedésen s így meg van fosztva azoktól az előnyöktől, mit kedvező fekvése különben biztosít neki. Forgalma most majdnem kizárólag az országtagon bonyolódik le, holott ha ezen vidék természetes központján: Kostyánban megálló létesítenék, ugy ezáltal tetemesen közelebb hozatnék a vasuti közlekedéshez, mivel a forgalom a vasut felé tereltemék. Ez nemcsak a közönség, de a Máv érdekeit is szolgálná.

A most fennálló állapot azonban határozottan veszedelmes is. A vasuti vágány ugyanis a Zsámbokrétól-Kostyánba vezetv utvonalt Kostyán község tözsomzsédságában metszi olyan helyen, ahol két közlekedési út fut össze. Az így összetorlódtó forgalom fokozott és éber őrkölést követel arra az utatjáróra, melynek célja megóvni az utasokat az őket érhető szerencsétlenségétől. Erre az utatjáróra pedig ma a 207. számú ór ügyel föl 600 méternél is nagyobb távolságról és olyan helyről, ahonnan az átjárót egyáltalában nem láthatja. A veszedelem abban rejlik, hogy az ór nem láthatja a falu felől közeledő szeke-reket sem; ezekkel aztán gyakran megesisik, hogy a sorompó éppen akkor esnek le, amikor egyik-másik kocsit éppen a vasuti vágányon keresztül iparkodik. Csak természetes, hogy az ilyen kényszerhelyzetbe jutott fuvaros ugy segít magán, ahogy tud, legtöbb esetben — minthogy a sorompó fölfelé már nem enged — előri. S ezért a kihágásért még csak felelősségre sem volna vonható, mert az ilyen vezetés veszélybe sodort ember kénytelen ahhoz az eszközhöz folyamodni, amely éppen kínálkozik, más mód nem lévén a szabadulásra. Hogy ez az állapot eddig még emberéletet nem követelt s mintössze csak avval bosszulta meg magát, hogy az utatjárót szinte naponként javíttatni kellett, az az utasok józan éberségén kívül egyedül a gondviselés munkájának köszönhető. De hogy ennek a helynek végzettsége teljes legyen, még forgalmi akadályt is képez. Az ór nem láthatván a Turóczi-szentmárton felől közeledő vonatokat sem, kénytelen az utatjárót az előirt időben pontosan lezárni s nem lehet tekintettel az esetleg elkésve érkező vonatokra. A sorompó így sokszor 20—30 percze is zárva marad. A forgalom pedig erre az időre teljesen megakad.

Es ha tekintetbe vesszük, hogy az ilyen sorompótörések napirenden vannak s hogy az ezzel járó utatjárások, szaladgálások, izgalmak olyan mérvűek, amelyek állandó feszültségben tartják az erre kárhozottatór lelket, idegeit: hitelt kell adnunk a verzióknak, hogy egy előbbi érnek ezek az állapotok vették el az eszt és megőrült.

Szóval olyan végzetesen veszedelmes hely ez, ahová úgy forgalmi, mint közbiztonsági szempontból, de a Máv érdekeinek megóvása szempontjából is egy külön órház máris mulhatlanul szükséges.

Hogy ezt az órházat aztán egyszersmind megállólóhelyül is kijelöljék, ez már csak a jóakaraton múlik. Nem képzelhető olyan érdek, melybe ez belettköznék, de viszont alig tudunk elképzelni közérdeket, amit ez ne szolgálna. Mert itt nemcsak közgazdasági előnyökről van szó, de minthogy ezzel megadatnék a mód és alkalom arra, hogy a környék ifjúsága a turócszentmártoni állami polgári és felső kereskedelmi iskolákat napoként látogathatná: nemcsak kulturális, de magyar nemzeti érdekeket is szolgálja, amire vidékünknek különösen is szüksége van.

A megállólóhelyet kérő folyamodványt, mely számos aláírással volt ellátva, küldöttségileg vitték föl Köcsin Lajos főispánhoz, kérve őt törekvést támogatására. A főispán kitüntetett szívélyességgel fogadta a megjelenteket s miután részletesen informáltatta magát a dolog felől, megígérte, hogy ez ügyben személyesen fog eljárni.

Es így több reménnyel, mint valaha, várjuk a pillanatot, melyben az első vonat községtünknek megáll és előttünk is megnyitja a modern élet egyik legszebb vívmányát — a vasutat. —ár —ár.

H I R E K.

Márczius 15. A szabadság nemzeti ünnepe az egész vármegye területén lelkis hangulatban fogják mindenütt megünnepelni. Turócszentmártonban a Magyar Kaszinó helyiségében társas vacsorával ünneplik meg e napot, a róm. katolikus templomban pedig ünnepi isteni misztelre készülnek, amelyen az ifjúság is megjelentik.

Személyi hir. Köcsin Lajos, Turócsvármegye főispánja, kedden délután Budapestre utazott, ahonnan esütörtökön este érkezett vissza székhelyére, Turócszentmártonba.

Helyettesítés. A földművelésügyi m. kir. miniszter a *Ruzsicska* József elhalálozásával üresen álló turócszemesi törvényhatósági állatorvosi állás teendőinek ellátásával *Hudák* Endre turócszentmártoni állatorvost bízta meg.

Uj orvos Felsőstubyán. F. hó 9-én tartották meg a körörvos választást Felsőstubyán, amely alkalommal dr. *Guytman* Gyula választott meg egyhangulag.

Halálozás. F. évi márczius hó 6-án halt meg Turócszentmártonban Paulinyi Tóth Zsigmond, a „Tatra bank” volt igazgatója 41 éves korában. Az elhunyt élnék szerepet vitt a nemzeti mozgalomban és mint képviselőjelölt is fellépett, de Justh Ferenczel szemben nagy kisebbségben maradt. Az évekkal ezelőtt délezer ember, az utóbbi három évben már csak árnyéka volt önmagának. Temetése nagy részvét mellett ment végbe esütörtökön délután.

Közgyűlés. A vármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 14-én tartja rendes évnegyedes közgyűlést, a már szétküldött tárgysorozattal. A közgyűlést megelőzte az állandó választmány ülése, melyet a vármegye főispánja folyó hó 10-ére hívott egybe és amely rendben megtartott.

Vizsgálat. *Liszakay* Bálint pénzügyigazgatóhelyettes, az elmúlt héten beható vizs-

gálatot tartott a helybeli m. kir. adóhivatalban. A pénzügyigazgatóhelyettes, a tapasztalt rend felett, a hivatal tisztviselőinek teljes megalgedését és elismerését nyilvánította ki.

Eljegyzés. *Konczwald* Ferenc tölcsvári m. kir. erdész eljegyezte Brassóban *Janthó* Gabriellát, néhai *Janthó* János turócszentmártoni m. kir. erdőfőfelügyelőnek kedves leányát.

Igaz-e? Nem akarjuk hinni, csak egyszerűen regisztráljuk azt az egész városban elterjedt hírt, hogy néhány éretlen gyakorló az elmúlt hét keddjén a tót hasznító helyiségekben a magyar *Himnusz*ból csufolt üzött. Valahonnan egy gramofont kerítettek elő s midőn az a magyar *Himnusz*t játszotta, a pajkos szuhancok kalapot feltéve leültek a földre s a Himnusz magasztos dallama mellett, gyalázó kifejezésekkel illették a magyarságot. Jó lenne, ha a kaszinó elnöksége saját jól felfogott érdekében, szigorú vizsgálatot indítana ez ügyben s módját ejtené, hogy jövőben ily gyalázatos dolog meg ne történne azokban a helyiségekben, melynek reputációjára különben annyira kényesok szoktak lenni.

A magyarság vesztesége. Liptóban, ahol oly kevés a megbízható magyarérzelmet hazafi, különösen az ág. ev. papság között, a magyarság ügyére nézve renklivül veszteséget jelent *Prányi* Ottó vihodnai ág. ev. lelkész halála. Az érdemes lelkész fogházás folytán beállott vármegyezésben hunyt el 60 éves korában.

Választási kombinációk Liptóban. Még ki sem írják a választásokat, Liptómegegyben már megindult a mozgalom. Liptószentmiklóson *Lányi* Bertalan nem lép fel, mert a mint hírlík, a Kuria elnöke lesz; tót nemzeti mozgalommal fellép *Ruzsicska* János ügyvéd, volt képviselő, kinek megválasztása biztos. Rózsahegyben már két jelöltől beszélnek, az egyik *Hlinka* András plébános tót nemzeti mozgalom párti és a másik *Horánszky* István szotgabíró néppárti programmal.

Változások a Kassa-oderbergi vasutnál. A Kassa-oderbergi vasut mérnöki karában ismét nagyobb változások történtek. *Brunner* Vilmos főmérnök, a ruttkai főúhász főnöke Teschenbe helyeztetett, ahol a vontatási osztály főnökhelyettese lesz. *Brunner* Vilmos főmérnöknek távozását Ruttkárról őszintén sajnáljuk, mert rokonszenves egyéniségével mindnyájunk nagyrabecsülését érdemelte ki. ezen felül pedig társadalmi életünkben is tevékeny szerepe volt. Helyét a kassai fűtőházi főnök, *Pilát* Adolf foglalta el. Athelyeztettek még a ruttkai fűtőházról *Maryosey* László mérnök Oderbergbe, *Chrestl* Frigyes mérnök pedig Kassára.

„Nemzeti.” A „Nár. Nov.” soha sem volt híres az ő tót „szerénységéről”, sőt úgy viselkedik olykor, mintha nem is a kis tót Mekkában, a Mudroñ-ház földszintjén, hanem valahol a Themse mellett, a Times palotájában csinálnák. Jobb vicez hiányában a turóci kuruzsokkal kötekedik egyre másra, meglehetősen osfóban, sőt most már a magyar nemzeti színek nemzeti voltát is kétségbe vonja azzal, hogy szarkalábak közé teszi a „nemzeti” szót, irván az eperjesi diákokról, hogy „nemzeti” szalagjaikat fekete fátuyallal borítva viselik. Hát tudja meg a „Nár. Nov.”, hogy „tót nemzet”, tót „nemzeti” szín *nincs és nem is lesz soha*, akár mennyit álmodjanak és hazudjanak is ezekről a tótoknak; de

igenis van és lesz is magyar nemzet, magyar nemzeti szín; aki pedig ezt, mint magyar állampolgár akár így, akár amugy kétségbevonni, avagy tagadni meri, az nemcsak ostoba, de gonosz is. A bolondnak is elég ennyi, aki csak nemzeti szimbólumokkal tartja embereit, de nemzeti szimbólumokról nem akar tudni.

Tanulmányi kirándulás. A zótóráraljai állami tanítóképző intézet negydedes növendékei Somogyi Géza igazgató, *Párvy* Endre, *Kristofcsak* Lajos és *Melicher* Fezso tanárok vezetésével folyó hó 8-án megalogták a ruttkai állami elemi iskolát s az egész dél-előtt folyamán az előadásokat hallgatták. *Ugy* Rakitta Samu iskolai igazgató, mint az egész tanítustétel, a legnagyobb szíveséggel s előzékenységgel fogadták az ifjakat, kik a tapasztalt rend, tisztaság, fegyelm, különösen pedig a mintaszert tanítások hallgatása által gazdag tapasztalatokkal tértek vissza Zótóra.

Betörés. Klein Adolf ruttkai lakosnál e hó 6-án este betörök jártak, akik feltörték a szekrényeket és körülbelül 400 korona értékű ruhaneimet vettek el. A gyuan két vándorló péklegényre irányul, kiket a esendőrség nyomoz.

Halálos végű szerencsétlenség. *Kardos* János draskóczydolnai lakos Romul fával együtt krumpli adott el *Berger* jahodniki szeszgyárosnak. Miután a krumpli árát zsebre vágták, áldomásra tértek be egyik pálinkamérésbe. Alkonyatkor az apa és fiu együtt indulak hazafelé. Utközben, hogy-hogy sem, a fiu elvált az öregtől s haza is egyedül érkezett meg. Az öreg *Kardos* azonban sem este, sem pedig másnap nem volt található sehol. Harmadnap reggel, a székgyárba indult munkások, nem mesze Draskóczyt, a Jordán patak partján egy kalapot találtak, melyben *Kardos* tulajdonára ismertek. A kalap nyomán végig kutatták a patak partját s a patak egy elhagyott ágyában megtalálták *Kardos* holtestét. Az esetről tudomást szerzett a helybeli esendőparancsnokság s nyomozást rendelt el az irányban, hogy *Kardos* nem-e bitatény áldozata? Miután semmi gyuanis körülmény sem merült fel s megállapított, hogy az öreg ember tisztán a véletlen áldozata, a nyomozást beszüntettek s a helybeli kir. járásbírósg a meghalt eltemetését megengedte.

Állat az emberben. *Gregor* József helybeli cellulosegyári munkás, munkaközben egyszerre annyira rosszul lett, hogy kénytelen volt a munkából eltávozni. Haza érve, azt tapasztalta, hogy felesége nem igen tartja tiszteletben a hitvesi hűséget s hités urán kívül szeretőt is tart. Ez annyira kihozta sodrából a szerencsétlen, megcsalt embert, hogy zsebszéssel az asszonyt hasbaszurta. A súlyosan megsérült asszonyt a helybeli kórházba szállították.

Megőrült. *Bauer* Endre, Révay Ferencz báró volt főerdésze, mint értesültünk, sok lelki hányódattat után megőrült. Másik forrásunk szerint pedig a szerencsétlen ember már meg is halt. Özvegye és három kiskoru gyermek siratja.

Egy szélhámós orosz. *Pihik* Ferencz rigai (Oroszország) születést napzsamos, *Filó* Jánosné turócszentmártoni lakossal, előre megállapított terv szerint, Amerikába szándékoztak hajózni. Az asszony 630 kor. készpénzét rábizta a katonaszökevényre, ki azután

a helybeli állomásról, az alatt, míg az asszony a vonat érkezésére várt, a pénzzel szépen ellillant. A csendőrség széleskörű nyomozást indított a tolvaj kézrekerítése iránt. E vizsgálat folyamán a kárvalott asszony elmondta, hogy a tolvaj szökése után való nap megjelent nála egy katonai egyenruhás, hosszú kardos férfi, ki azzal ámitotta, hogy a tolvajt már elfogták s a vonattal Turócszentmártonba szállították. A szélhámós ez ügyben végzett érdemei fejében az asszonyt meg is zsarolta. A csendőrség most az egyenruhás alak után is nyomoz s eddig már megállapította, hogy az egyenruhás szélhámós Ruttkán és Priekopán is járt és ez utóbbi helyen egy asszonytól nyugtára 4 koronát is felvett. Kostyánban egy gazdánál vett szállást, akitől 46 korona készpénzt és egy pár új eszimat is elemelt a zsarúrt. A csendőrség kinyomozta és elfogta a szélhámós tisztet, aki Kassáról elszökött katoná.

Kigolyozott pánszláv. Bezeg urnak sikerült magát megválasztatnia a honti Zsibriton papnak. A zsibritóiak azt hitték, hogy magyar papot kapnak az ő személyében, amelyben az Alföld közepén, a magyarság szívében káplánoskodott Bezeg. — Azonban nagyon csalódtak szegények. Mert a február 18-án tartott korponai pánszláv négyülésen úgy viselkedett, hogy nyilvánvaló lett róla, hogy nem a magyarok Istenét, hanem a mindenható oroszok ezrját imádja. Tehát nincs esélyt sem tisztában a hivatását illetőleg. Ezen orosz papocskának mult vasárnap volt a hivatalos installációja, amely tünnetségre a korponai intelligenciát is vendéglő szándékozott látni. Azonban a korponaiak, egy pár oroszbarát urat kivéve, nem mentek őt installálni. Bezeg ur — ugylátszik — elragadtatva felvidéki sikereitől, elhatározta magában, hogy ő, ha török, szakad, megkísérli, hogy felvételt magát a nagy Széchenyi nevét viselő korponai kaszinóba. Nagy fáradság után sikerült neki két kaszinói tagot szereznie, akik őt kültagnak ajánlották. — Egy hónapja már hogy függött az ajánló levele az ezen esztől szolgáló tábláskán, míg végre mult vasárnap összeült a kaszinó választmánya, hogy beinstallálja — lévén neki aznap már egy installációja — tagjai sorába. Azonban a korponai Széchenyi kaszinó választmánya az egész város nagy meglepetésére úgy határozott, hogy Bezeg zsibritói papot nem találja alkalmasnak a kaszinói tagságra. Ezen határozatot tért vorény mellett kapta kézhez Bezeg ur s valószínűleg elmegy a kedve a sikerek hajhászásától Hontban.

Buzárt iskolák. A fellepett kanyaró járvány miatt a turócszentmártoni ág. ev. hitközség iskolája és znióváraljai elemi iskolák és ovoda a járvány megszűntéig bezártak.

A felsőmagyarországi szinikerület új igazgatója. Az Országos Szinészegyesület igazgató tanácsa az elmúlt héten megtartott ülésében Szalados László, a városunkban is élő, nagyon ismert szinművész részére a szinikerületi engedélyt egyhangulag megszavazta. Szabados ugyanakkor az egyesület házi pénztáránál 4000 koronát biztosítékul letett. Társulatának szervezése folyamában van. Itt említhetjük meg, hogy dr. Farkas Ferenc társulata nap-nap után telt házak előtt mutatja be a löcséi színházban a legjobb újítások. A Bakkarat, Leányka, Gül Baba stb. ott is nagy hatással kerültek színre. A társulat — mint értesülünk —

Löcséről Rózsahegyre rándul át 1—2 heti vendégszerelésre, ahol már is nagy érdeklődéssel várják.

A liptószentmiklósi választás utójátéka.

Rózsahegyről jelentik: A rózsahelyi törvényes két napi tárgyaláson keresztül foglalkozott a liptószentmiklósi választás utójátékával. A királyi ügyész vádat emelt Jeszenszky Fedor, Kállay Béla mérnök, Szély Kornél kereskedő, Bodiczky evang. tanító, Okályi Árpád, Kroneraff Boldizsár és még hét társuk ellen, kik a legutóbb lefolyt választás alkalmával megütemelték Radnai Jenő, Szokol Gyula és Posch Károly választókat és azokat bántalmazták s utóbbi sulyosan meg is sebesítették. A bíróság a vádlottak fölött ma ítéleket és a választói jog gyakorlásának megsértése, sulyos testisértés büntette és magánosok elleni erőszak vétsége miatt Jeszenszkyt 6 hónapra, Okályt 6 hónapra, Szély Kornélt 7 hónapra és Bodiczkyt 3 hónapra fogházra ítélte. A többi vádlottat a bíróság fölmentette. A vádlottak felebbezték.

Cseh-tót barátkozás. A „Slov. Týžd.“ melyet Hodzsa Milán volt országgyűlési képviselő szerkeszt, jó tanácsokkal látja el az ugynevezett tót hazafias pénzintézeteket. Azt tanácsolja ugyanis, hogy ne a budapesti bankokkal és más magyar pénzintézetekkel, hanem a cseh takarékpénzárak szövetségével lépjenek üzleti összeköttetésbe. És ezt írja a magyar parlamentnek egyik tagja, egy volt országgyűlési képviselő. Valóban mennyire jutottunk, amikor így nyíltan mer valaki hazafiatalan ténykedésre incgatni. Vagy abban talál magyar hazafiságot, ha a haza határán túl keres segítséget?

Mulatság Stubnyafürdőn. Mint Stubnyafürdőről leveleznök írja, a Stubnyafürdőn az izz. templomalap javára rendezett mulatság minden várakozáson felül jól sikerült. A környék fiatalasága adott ott találkozót egymásnak s ritkán lehetett együtt látni annyi szép nőt, mint amennyi ezen a mulatságon jelen volt. A jókedv egészei reggelig együtt tartotta a társaságot. Az anyagi eredmény is teljesen megfelelő volt, mert a jótékonycélra mintegy 250 korona folyt be. Felülfizettek: Kohn Hugó Divék 18 korona; Galanda István Stubnyafürdő 11 kor. 45 fillér; Medved Ferenc Felsőturesek, Kücsön Lajos Turócszentmárton, Milch Testvérek Vágbeszterce, Kandl Armin Alsótűresek, N. N. Besztercebánya, Herz Mór Kunosvágás, Popper Ignáz Felsőstubnya, Graber Jenő Turócszentmárton 10—10 korona; Spitz Gusztáv Vrizcók 7 kor. 25 fillér; Popper József Stubnyafürdő 7 kor.; Sztránszky Jakab Stubnyafürdő, Jellinek Alajos Felsőstubnya, Stamberger Mór Józsefgözfűrés, Schanzer N. Józsefgözfűrés, Weinstein N. Rákópribóc, Pfeiffer Mihály Divék, dr. Messinger Mór Znióváralja, Bindfeld Armin Turócszentmárton, Herz Samu Abrahámfalva 5—5 korona; Spitz Henrik Ivankófalva, Hirsch József Dubova, Noszák Géza Stubnyafürdő, Stein N. Rákópribóc, Milch Gyula Znióváralja, Toperezer Nándor Stubnyafürdő, Kiss János Stubnyafürdő 3—3 korona; Krees Gyula Znióváralja, Antos Károly Körmöczbánya, Höhenrieder Gyula Felsőstubnya, Kontsek Gábor Markovics, Pokay Gyula Tűresek, Gregorovics N. Briesztlya 2—2 kor.; Steuer Bernát Körmöczbánya, Politzer József Alsótűresek, Holzmann A. Körmöczbánya, Braun Armin Stubnyafürdő, Steiner Lajos Turócszentmárton, Répási N. Józsefgözfűrés 1—1 korona. Összesen 207 korona 70 fillér.

Gyászbesz. Tegnap, szombaton temették el Molnár Antal felső kereskedelmi iskolai tanuló. A megboldogult alig 18 éves volt s a tudóvsz ragadta el rövid 3 hét alatt társai sorából, akik közül kiváló szorgalmával vált ki. Temetésén a felső kereskedelmi iskolai tanuló s az egész tanári kar megjelent. Más senki sem kísérete ki szomorú útjára, miután hozzátartozói egyáltalán nem voltak. Sirjánál Czeizel f. o. tanuló mondott szép beszédet. Temetését az önképzőkör rendezte.

Az egészség fontartása és a takarékoság nundnyájunknak annyira fontos, hogy mindenre, ami e kettőt elősegíti, a legnagyobb figyelmet kell fordítanunk. Nem lehet azért háziasszonyainknak eléggé ajánlani: a családi asztalra mindég Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávéval szolgálatni. Ez tisztán elkészítve, vagy nagyobb arányban a bakkával keverve a kávéval ideálját szolgálhatja, melyet senki sem fog többé nélkülözhetni, mihelyt jótékonyhatását felismerte. Nagyobb örömmel fogja tapasztalni minden háziasszony, hogy a Kathreiner használatá által nevezetes takarítást lehet elérni. Különösen figyelembe veendő, hogy a bakkáé-iz fontos előnyeit csakis a valódi Kathreiner bírja a zárt eredeti csomagokban, melyek a Kneipp-páter védjeggyel vannak ellátva. Főleg óvakodjunk a nyitva mérlegelt pörkölt termékektől.

„EMULSIÓ“

név alatt azon egynemű folyadék értendő, melyet olaj vagy zsíradék vízzel való keveréké ad. A tej és tejfel természetes emulsiók, melyekben a vajzsíradék a legapróbb cseppekre van szétosztva és egyenletesen elosztva. A SCOTT-féle EMULSIÓ teljesen hasonló összetételű, amely a legfinomabb norvégiai gyógyszerkémiajából készül mész és nátron hypophosphitok hozzáadásával. Mindazon esetekben, mikor csukamájolaj használata általános, a SCOTT-féle EMULSIÓ előnyben részesítendő, mert az határozottan jó ízű és a mellét igen könnyen emészthető.

A SCOTT-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukát vivő halász“ védjegy.

Kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér levélszámú bekládása ellenében mintautóval bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL,

„Városi gyógyszerár“

BUDAPEST, IV., Váci-utca 34.50.

Egy eredeti lüveg ára: 2 K. 50 f.

A háziasszony gondoskodásán mulik a család údve, boldogsága!

A Kathreiner-féle Kneipp-malátá kávé

Kathreiner előállítású módszere révén kellemes ízű, az egészséget előmozdító és olcsó, és által a legmegbecsülhetlenebb előnyöket nyújtja minden háztartásnak!

Minden vásárlásnál hangsúlyozzuk kifejezetten a Kathreiner nevet és csak eredeti csomagokat kerjünk Kneipp páter védjeggyel.

Hirdetmény.

A Turóczy kereskedelmi és hitelintézet f. évi február hó 11-én tartott közgyűlése elhatározta az intézet felszámolását, minek folytatán értesítjük a betevőket, hogy a nevezett intézetnél elhelyezett betéteket és pedig az 1000 koronán alóliakat f. é. április 1-re „1000—2000 koronáról szólókat f. é. május 1-re „2000—5000 „ „ „ „ „ június 1 „ „5000—10000 „ „ „ „ „ „ július 1 „ „és a 10000 koronán felülieket f. é. augusztus 1 „ felmondjuk.

Felkérjük ennél fogva a betevőket, hogy a betett összegeket a fent jelzett határidőkben a Turóczy hitelbank részvénytársaság pénztáránál a betéti könyvek ellenében annál is inkább szíveskedjenek felvenni, mivel ezen határnaptól kezdve a fel nem vett főkéket a kereskedelmi törvény 202. §-ában körülírt hat havi határidő leteltével, vagyis 1906. évi szeptember hó 1-ig csak 3% kamattal kamatoztatni, azontul pedig bírói letétbe helyeztetni fognak.

Egyben t. ügyfeleinknek tudomására hozzuk, hogy a felmondott betéteket a Turóczy Hitelbank Részvénytársaságnál 4%-os kamatoztatás mellett új könyvecskéik ellenében átírtni, illetve áthelyezni lehet.

Turóczy-szentmárton, 1906. évi márczius hó 4-én.

A Turóczy Kereskedelmi és Hitelintézet felszámoló bizottsága.

Oberndorfi répamag

100 kg. leszállított ára 48 korona.
Gróf Teleki Arvéd uradalmában — posta: KONCZA.
Magyar bikák. Tenyésztőjások. Vetőmagtengeri.

A Nemzeti

balesetbiztosító társaság részére előnyös feltételek mellett biztosításokat köt

Moskóczy József Turóczy-szentmárton.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkotórészekből.

Schicht-szappan

(Szarvas- és kulcsszappan)

a legjobb, használatban a legolcsóbb minden ruhanemű és mosási módszer részére.

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Auszsigban bárkinek, aki bebizonyítja, hogy szappana a Schicht névvel valamely káros keveréket tartalmaz.

Téli menetrend

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1905. évi október 1-től kezdve.)

Budapest—T.-Szt.-Márton: T.-Szt.-Márton—Budapest:

Gyv. i. reggel 7:10, é. d. u. 1:38	i. d. u. 2:54, é. este 9:10
Szv. i. d. e. 9:35, é. este 7:52	i. reg. 8:42, é. este 7:00
Gyv. i. d. u. 3:30, é. este 10:21	i. reg. 6:08, é. d. u. 12:40
Szv. i. d. u. 5:35, é. reg. 4:18	i. este 11:35, é. d. e. 9:45
Vv. i. éjjel 11:10, é. d. e. 11:41	i. d. u. 4:57, é. reg. 5:20
Vv. — — — — —	i. d. u. 12:06, Jánoshegyre érck. 3:27

T.-Szt.-Márton—Ruttká: Ruttká—T.-Szt.-Márton:

Gyv. i. d. u. 1:39, é. d. u. 1:47	i. d. u. 2:45, é. d. u. 2:53
Szv. i. este 7:54, é. este 8:03	i. reg. 8:30, é. reg. 8:40
Gyv. i. este 10:22, é. este 10:30	i. reg. 5:59, é. reg. 6:07
Szv. i. reg. 4:20, é. reg. 4:30	i. este 11:22, é. este 11:33
Vv. i. reg. 7:47, é. reg. 8:06	i. d. e. 11:16, é. d. u. 12:06
Vv. i. d. e. 11:42, é. d. e. 11:53	i. d. u. 4:45, é. d. u. 4:56

Budapest ny.—Zsolna: Zsolna—Budapest:

Gyv. i. reg. 7:20, é. d. u. 1:33	i. éjjel 3:46, é. reg. 9:25
Szv. i. reg. 9:20, é. este 8:30	i. reg. 7:11, é. este 5:55
Gyv. i. este 6:45, é. éjjel 12:24	i. d. u. 3:14, é. este 9:45
Szv. i. este 10:30, é. reg. 7:20	i. este 9:15, é. reg. 6:35

A os. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttká: Ruttká—Kassa:

Szv. i. reg. 5:27 é. d. u. 12:10	Gyv. i. Iglótól é. d. e. 8:30
Szv. i. reg. 7:40 é. d. u. 2:06	Szv. i. reg. 4:50 é. d. e. 11:50
Gyv. i. d. u. 12:35 é. d. u. 5:36	Szv. i. d. e. 8:35 é. d. u. 4:18
Szv. i. d. u. 12:46 é. este 8:13	Gyv. i. d. u. 12:17 é. d. u. 4:48
Szv. i. d. u. 3:55 é. este 11:05	Szv. i. d. u. 2:36 é. este 8:40
Gyv. i. este 7:30 érck. Iglóig	Szv. i. d. u. 4:23 é. éjjel 11:35
Vv. i. este 10:41 érck. Iglóig	Vv. i. Iglótól é. reg. 6:14

Ruttká—Zsolna: Zsolna—Ruttká:

Szv. i. reg. 6:30 é. reg. 6:58	— — — — —
Szv. i. d. u. 12:31 é. d. u. 1:00	Szv. i. reg. 4:10 é. reg. 4:36
Szv. i. d. u. 2:21 é. d. u. 2:50	Szv. i. reg. 7:45 é. d. e. 8:15
Gyv. i. d. u. 5:42 é. este 6:04	Gyv. i. d. e. 11:50 é. d. u. 12:12
Szv. i. este 8:33 é. este 9:00	Szv. i. d. u. 1:50 é. d. u. 2:20
Szv. i. éjjel 11:17 é. éjjel 11:42	Szv. i. d. u. 3:34 é. d. u. 4:03
— — — — —	Szv. i. este 9:20 é. este 9:50

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle RADIO-ACTIV

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Használata valódi áldás gyomorbetegségeknak és székszorulásban szenvedőknek. Csodálatos gyógyerejét az igmándi víz radium-tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miért is bevásárlásnál össze ne tévesztendő a közönséges keserűvizekkel. — Főszétküldés a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban. — Kapható **TOPERCZER SÁNDOR** gyógyszerüzében kis üveg 30 fillér, nagy üveg 50 fillér. Az egyedüli természetes keserűvíz, amely kis üvegben is kapható.

A világ legjobb írógépe
a Smith Premier.

Grand Prix-vel kitüntetve a Párisi
világkiállításon.

Főképviseelő: **MOSROCZI FERENCZNE**
Turócszentmárton.

„**JODELLA**“

most a mindenhol ismert, orvos és közönség
által kedvelt LAHUSEN-féle

Jod- és vas-csukamájolajnak

szabadalmilag védett neve. A legjobb és leg-
hatásosabb csukamájolaj. Hatásában földül-
multhatlan daganatoknál, angol betegségeknel-
bőrkiütés, csusz, reuma, torok- és tüdőbeteg-
ségeknel, meghűlésnel, vérszegény gyerme-
keknel stb.-nél. Véralakító, nedvképző, étvágy-
csináló hatású. Évi szükséglet folyton emel-
kedik. Télen és nyáron vehető, mert mindig
frissen kapható. Ára 3 korona 50 fillér. Egye-
dülly kapható: LAHUSEN gyógyszerész
Bremában. Mivel utazatok vannak, csak
„Jodella“ név alatt vendő, mely minden
dobozon kívül foglaltatik. — Kapható vidéken
Gazdik János gyógyszerésztárában Kőrömcz-
bányán és Toperczer Sándor gyógyszer-
tárában Turócszentmártonban.

Jó minőségű cipők

nagy választékban
olcsó árakon csakis

KLEIN SZ. divatruházában

Turócszentmártonban kaphatók.

Védjegy: „Horgony“

Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller patéka

egy csigának bisonyút húsának, mely
már több mint 38 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szerszám bisonyút kizárásával,
csacmal és meghűléseknel bedörzsolé-
srepen használtva.

Felgyógytétel. Szilány hamisítványok
észt bevarrásoknak ártalmasak legyünk és
csak olyan gyógyszert fogadjunk el, amely a
„Horgony“ védjegyével és a Richter gyóg-
yszeresnél díltalozatában van szomagtárolva.

Ára árszámban 80 fillér, 1 kor. 40 f. és
2 korona és árszámban minden gyógy-
szertárában kapható. — Védjegy: Tűrk
lánc és gyógyszereszeim. Budapest.

Richter gyógyszerésztára
az „Arany országhort“, Prágában.
Eltérőbevetéses és nem. Mindennapi szaktábla.

Kapható GAZDIK JÁNOS gyógyszerésztárában
Kőrömczbányán és SCHÖNHAICH VIKTOR gyógy-
szertárában Znióvárálján.

BUDAPEST ÉJJEL

cz. szenzációs könyv
második kiadása most
jelent meg.

Írta:

Benedek László (Adrien).

Ára 3 korona.

Megrendelhető lapunk
kiadóhivatala utján.

5 korona és több napikereset
Házi munka kötőgéptársaság.

Kerestetnek mindkét nembeli
egyének gépünkön való kötésre.
Egyszerű és gyors munka egész
éven otthon végezhető. Nem kell
előkészütség. — Távoltság nem
határoz, a munkát mi adjuk el.

Házimunka kötőgéptársaság

Thos. H. Whittick és Társa
Budapest, IV., Havas-utca 3—194.
Prag, Petersplatz 7—194.

Hirdetéseket
felvez lapunk kiadóhivatala.

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NÁDOR-UTCZAI FIÓKJA

Alapítóké 15,000.000 kor.

BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCZA 18.

Tartalék 2,225.000 kor.

Sürgőnyczim: Nádourtczai Hazaibank. Telefonszám: 86—01.

Biztos tőkebefektetés és legolcsóbb sorsjegyek

a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület új nyereséymkötvényei.

Az első ciklusban évenként három-
szor június 5, október 5, február 5

300.000
600.000
300.000

koronás főnyeresémek
40.000 és 20.000, 50.000
és 20.000, 40.000 és 20.000

koronás mellényeresémek kerül-
nek sorolásra.

Egy évi nyeresémek összege:

1,571.000 kor.

— Minden egyes sorsjegy —
— okvetlenül kisorsoltatik. —

A nyeresémek főösszege:

32.221.300 kor.,

a törlesztési húzások főösszege:

36,938.750 kor.

mind az öt ciklusban.

A vevőnek a rendkívül előnyös nyeresémhúzásokon való játék csak a vételár kamataiba
kerül, mert a legkisebb nyeresém és a törlesztéses húzásnál sorsolt nyeresémkötvényért járó nyere-
mny-szelvény árfolyamértéke jóval több, mint a sorsjegyek mai ára.

Minden egyes nyeresémkötvény, illetve a kötvény kisorsolása esetén az arra kiadandó nyere-
mny-szelvény az összes nyeresémhúzásokon végig — tehát 70 éven át — játszik, e szerint több-
ször is sorsolható nyeresémnyel.

A nyeresémkötvényeknek biztosítékát az államnak, városoknak és községeknek nyújtott köl-
csönök képezik és a törlesztések, valamint a nyeresémek pontos kifizetéséért a Pesti Hazai Első
Takarékpenztár-Egyesület összes vagyonával külön is kezkesedik. Ezeket a nyeresémkötvények adjuk:

- a) készpénzfizetésre a mindenkor pontos napi árfolyamon, darabonként 20 korona foglalót
kikötve. A sorsjegyekre kívánatra igen jutányos feltételek mellett megfelelő előleget nyújtunk.
- b) az 1883. XXXI. t.-cz. értelmében kiállított részletvekre

18 havi 10 koronás, vagy 32 havi 6 koronás részletre.

1906. márczius hó 15-ig beérkező rendeléseknél intézetünk ezeken az árakon árfolyamemel-
kedés esetén nem változtat.

Már az első részletnek postautalványon való beküldése után megküldjük a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó törvényesen kiállított részletivet, melynek alapján a vevő azonnal megszerzi a kizárólagos játékjogot.

a) Készpénzfizetésre:

Megrendelési jegy:

b) Részletvegre:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utczai fiókja, Budapest, V., Nádor-utca 18.

Sziveskedjenek részemre a napi árfolyamon számítva készpénz-
fizetés ellen darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egye-
sületi nyeresémkötvény küldeni. Mai postával küldök Önöknek
foglalójul, darabonként 20 koronát, azaz összesen koronát,
míg a hátralékos összeget sziveskedjenek
utánvetéll beszedni

Megrendelek Önöknél a prospektusukban foglalt feltételek szer-
int az 1883. XXXI t.-cz értelmében kiállított részletve
..... darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületi nye-
resémkötvényt. A vételárát darabonként kor., havi
részletben fogom törlesztetni. Az első részletet összesen kor.
ma postautalványon küldtem címükre

Folyoszámián hiteltelen:
Kelt.....
A megrendelő neve:.....
(olvasható aláírás)
Pontos lakáscíme:.....

Kelt.....
A megrendelő neve:.....
(olvasható aláírás)
Pontos lakáscíme:.....